

A BOHEMIA FOLYÓIRAT 2008/1–4. ÖSSZEVONT SZÁMÁNAK MELLÉKLETE

A szövetséget azonban nem társadalmi kategóriák, hanem politikai eszmék cementezik össze: „kommunisták, szocialisták, demokraták és a többi polgárok” egyenjogú, a „szocializmus és a humanizmus eszméiből táplálkozó” politikai közössége alakíthatja ki.

„Alapjaihoz éppúgy hozzátartozik a szocialista termelők önkormányzata, mint a szocialista polgárok politikai demokráciája, egyik a másik nélkül életképtelen.”

Majd tovább:

„Minden gyakorlati lépés, amely megszabadít bennünket a bürokratizmus és a bizantinizmus csodálatos konglomerátumától: az állam és a pogány egyház, az álszentség és a fanatizmus, az ideológia és a hit, a bürokratikus szűrkeség és a tömeghisztéria elfajzott szimbiózisától, természetesen nagyobb jelentőségű, mint a szabadságról tett lehangosabb nyilatkozat. De ezek az aprócska lépések, melyeknek segítségével megszabadulunk a politikai gáztettektől”, nem fedhetik el az alapvető kérdéseket, „melyek nélkül a szocializmus mint az emberiség forradalmi alternatívája elképzelhetetlen, s melyeket újból és újból fel kell tenni: ki az ember és mi az igazság, mi a lét és mi az idő, mi a technika és a tudomány lényege, és mi a forradalom értelme”.³⁰

Kosik „filozófiai politikája” ennyiben az újbaloldal kockázatos és sokak számára félelmetes antropológiai marxizmusát, az „igazság politikáját” ülteti át, és éppen ebben rejlik autentikusan szocialista jellege.

A szocialista ellenzék másik típusát az ugyancsak filozófus, de egyben a fenegyerek szerepét is alakító Ivan Sviták képviselte. Eredetileg szociáldemokrata volt, évekig klaszika-filológiával foglalkozott, az ötvenhatos olvadás idején írt cikkeiért publikációs tilalommal sújtották, a pártból és a filozófiai intézetből 1964-ben távolították el. Áprilisban Havel mellett egyik fő szervezője lett az Elkötelezett Pártonkívüliek Klubjának (KAN), cikkeit és előadásait a legradikálisabb lap, a *Student* közölte. Élesen polemizált Kosikkal is, de nézeteik között nem volt szöges ellentét. A KAN egyik áprilisi ülésén programadó előadást tartott: a kommunista párton belül ellentétes erők harcolnak, a reformereket kell támogatni, új párt alakításának egyelőre nincsenek meg sem a feltételei, sem a létjogosultsága:

„Amennyiben a KP progresszív szárnya komolyan veszi a polgári jogokról szóló saját

